

IZVANPRORAČUNSKI KORISNICI

U prvoj polovici 2008. godine, na razini Republike Hrvatske, egzistira šest izvanproračunskih korisnika: Hrvatske vode, Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, Hrvatske autoceste, Hrvatske ceste, Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka te Hrvatski fond za privatizaciju.

Prihodi izvanproračunskih korisnika

Ukupni prihodi izvanproračunskih korisnika u prvoj polovici 2008. godine iznosili su 3,9 milijardi kuna, od čega su najviše, 1,3 milijarde kuna, ostvarile Hrvatske autoceste. Međugodišnji rast prihoda izvanproračunskih korisnika jest 5,1%, a najveći doprinos tom rastu dali su prihodi od administrativnih pristojbi i prihodi po posebnim propisima.

Prihodi poslovanja izvanproračunskih korisnika u prvoj polovici 2008. godine čine 99,3% ukupnih prihoda izvanproračunskih korisnika, a rasli su po stopi od 5,3% u odnosu na isto razdoblje 2007. godine, a najveći prihod izvanproračunskih korisnika čine prihodi od pomoći.

Prihodi od pomoći u prvoj polovici 2008. godine iznose 1,6 milijardi kuna, a daleko su najviše ostvareni od kapitalnih pomoći iz proračuna. Naime, preko te stavke Hrvatskim autocestama i Hrvatskim cestama se iz proračuna isplaćuje naknada za ceste koju ovi korisnici ubiru po litri prodanog goriva.

Sljedeći po važnosti su **prihodi od administrativnih pristojbi i prihodi po posebnim propisima**, koje su izvanproračunski korisnici u prvoj polovici 2008. godine ostvarili u iznosu od 1,5 milijardi kuna i time zabilježili međugodišnji rast po osnovi ovih prihoda za čak 17,8%. Prihodi po posebnim propisima ostvareni su u iznosu od 950,5 milijuna kuna i bilježe međugodišnji rast od 12,6%. Najveći iznos prihoda po posebnim propisima ubiru Hrvatske vode i to prvenstveno od naknada za uređenje voda, za vodni doprinos, te od naknada za zaštitu i korištenje voda. Prihodi od administrativnih pristojbi u prvoj polovici 2008. godine ostvareni su u iznosu od 532,4 milijuna kuna i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine rastu za 28,3%. Cjelokupan iznos administrativnih pristojbi ubire Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost i to po osnovi naknada za zaštitu okoliša.

Izvanproračunski korisnici su u prvoj polovici 2008. godine prikupili 818,5 milijuna kuna **prihoda od imovine** što je međugodišnji rast od 3,9%. Od toga prihodi od financijske imovine iznose 239,8 milijuna kuna, što čini međugodišnji rast od 5,9%, dok prihodi od nefinancijske imovine iznose 578,7 milijuna kuna, s međugodišnjim rastom od 3,1%. Prihodi od financijske imovine ostvareni su od kamata, dividendi i ostalih prihoda od financijske imovine. Najveći iznos prihoda od financijske imovine u prvoj polovici 2008. godine ostvarila je Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka i to u iznosu od 178,9 milijuna kuna, a daleko najvećim dijelom taj je iznos ostvaren od premija osiguranja depozita. Prihodi od nefinancijske imovine ostvareni su od prihoda od zakupa i iznajmljivanja imovine, naknada za ceste, te ostalih prihoda od nefinancijske imovine. Najveći iznos prihoda od nefinancijske imovine, od 527,7 milijuna kuna zabilježile su Hrvatske autoceste i to od cestarina za uporabu autoceste i objekata s naplatom. Prihodi od cestarina bilježe međugodišnji rast od 2,0%.

Ostali prihodi izvanproračunskih korisnika u prvoj polovici 2008. godine iznose 8,6 milijuna kuna i bilježe međugodišnji pad od 66,3%. Ove prihode izvanproračunski korisnici su ostvarili obavljanjem vlastitih poslova na tržištu, donacijama i prihodima iz proračuna za financiranje redovne djelatnosti. Vlastiti prihodi izvanproračunskih korisnika bilježe najveći međugodišnji pad.

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine u prvoj polovici 2008. godine ostvareni su u iznosu od 29,5 milijuna kuna što je 16,9% manje nego li u istom razdoblju prethodne godine. Najvećim dijelom ovi prihodi ostvareni su od prodaje zemljišta, a u manjem iznosu prodajom stambenih i poslovnih objekata.

Rashodi izvanproračunskih korisnika

Ukupni rashodi izvanproračunskih korisnika su u prvoj polovici 2008. godine iznosili 5,1 milijardu kuna, što je 8,2% manje nego li u istom razdoblju prethodne godine.

U prvoj polovini 2008. godine izvanproračunski korisnici su izvršili 2,9 milijardi kuna **rashoda poslovanja** što predstavlja međugodišnji porast od 8,4%. Promatrajući ostvarenje rashoda poslovanja pojedinih izvanproračunskih korisnika u prvih šest mjeseci 2008. godine, vidljivo je da su više od dvije trećine rashoda poslovanja zajedno ostvarile Hrvatske vode (828,3 milijuna kuna ili 28,8%), Hrvatske ceste (790,3 milijuna kuna ili 27,5%) i Hrvatske autoceste (771,5 milijuna kuna ili 26,8%).

U strukturi rashoda poslovanja najznačajnije mjesto svojim iznosom zauzimaju **materijalni rashodi** koji su u promatranom razdoblju izvršeni u iznosu 1,5 milijardi kuna. Na međugodišnjoj razini to je povećanje od 5,5%. U njihovoj strukturi najznačajniji su rashodi za usluge.

Financijski rashodi izvršeni su u iznosu 530,5 milijuna kuna (18,4% ukupnih rashoda poslovanja). Na međugodišnjoj razini to je rast od 9,7%. Najveći dio financijskih rashoda odnosi se na kamate za primljene zajmove od banaka i ostalih financijskih institucija izvan javnog sektora Hrvatskih voda, hrvatskih autocesta, hrvatskih cesta i Hrvatskog fonda za privatizaciju.

Rashodi za zaposlene iznosili su 320,7 milijuna kuna (11,2% ukupnih rashoda poslovanja) što je u usporedbi s istim razdobljem prošle godine povećanje od 9,9%. Od tog iznosa 83,0% otpada na plaće.

Na **subvencije trgovačkim društvima izvan javnog sektora** otpada 13,8 milijuna kuna (0,5% ukupnih rashoda poslovanja) što se u potpunosti odnosi na Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.

Kapitalne pomoći unutar opće države izvanproračunskih korisnika u prvoj polovici 2008. godine iznosile su 137,4 milijuna kuna (4,8% ukupnih rashoda poslovanja). Od tog iznosa 45% se odnosi na Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, 36,4% na Hrvatske vode, a ostatak od 18,6% na Hrvatske autoceste i Hrvatske ceste.

Ostali rashodi izvršeni u iznosu 393,2 milijuna kuna. Najvećim dijelom (61,3%) odnose na kapitalne pomoći bankama i ostalim financijskim institucijama i trgovačkim društvima izvan javnog sektora koje u cijelosti pripadaju Hrvatskim vodama.

Preostali dio ukupno izvršenih rashoda poslovanja izvanproračunskih korisnika u promatranom razdoblju odnosi se na **naknade građanima i kućanstvima u novcu** u iznosu 359 tisuća kuna i u cijelosti se odnose na Državnu agenciju za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka.

Ukupni rashodi za nabavu nefinancijske imovine izvanproračunskih korisnika su u prvih šest mjeseci 2008. godine izvršeni u iznosu 2,2 milijarde kuna čime su se u odnosu na isto razdoblje prethodne godine smanjili za 23,6%. Promatramo li njihovo izvršenje po pojedinim izvanproračunskim korisnicima uočava se da se 77% odnosi na Hrvatske autoceste.

Najvećim dijelom rashodi za nabavu nefinancijske imovine odnose se na **rashode za građevinske objekte** u iznosu 1,8 milijardi kuna, od čega se 79% odnosi na Hrvatske autoceste.

Rashodi za nabavu neproizvedene imovine izvršeni su u iznosu 270,3 milijuna kuna, od čega se više od 66% odnosi na rashode za zemljište Hrvatskih autocesta.

Preostalih 125,9 milijuna kuna rashoda za nabavu nefinancijske imovine odnosi se na **dodatna ulaganja na građevinskim objektima** (od toga 76% otpada na Hrvatske autoceste, a 24% na Hrvatske vode).

Financiranje izvanproračunskih korisnika

Slijedom ukupno prikupljenih prihoda i ukupno izvršenih rashoda izvanproračunskih korisnika u prvoj polovici 2008. godine, ostvaren je ukupni manjak u iznosu 1,1 milijardu kuna. Navedeni iznos financiran je razlikom ukupnih primitaka od financijske imovine i zaduživanja u iznosu 1,6 milijardi kuna i ukupnih izdataka za financijsku imovinu i otplate zajmova u iznosu od 523,6 milijuna kuna.

U prvoj polovici 2008. godine izvanproračunski korisnici ostvarili su **primitke od financijske imovine i zaduživanja** u iznosu od 1,6 milijardi kuna, što je na međugodišnjoj razini porast od 27,4%. Najvećim dijelom primitci su ostvareni po osnovi zaduživanja i čine čak 96,1% ukupnih primitaka od financijske imovine i zaduživanja. Izvanproračunski korisnici u prvoj polovici 2008. godine financirali su se prvenstveno zajmovima od inozemnih banaka i ostalih financijskih institucija, u iznosu od 1,1 milijarde kuna, te zajmovima kod tuzemnih banaka i financijskih institucija izvan javnog sektora, u iznosu od 457 milijuna kuna. Ostala sredstva financiranja izvanproračunski korisnici prikupili su od dionica i udjela u glavnici tuzemnih trgovačkih društava izvan javnog sektora, te povratom zajmova danih tuzemnim trgovačkim društvima, obrtnicima, malim i srednjim poduzetnicima izvan javnog sektora.

Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova izvanproračunskih korisnika u prvoj polovici 2008. godine iznose 523,6 milijuna kuna i rastu 6,3% u odnosu na isto razdoblje 2007. godine. Sredstva su prvenstveno utrošena na otplatu glavnica primljenih zajmova i to u iznosu od 378,1 milijuna kuna, a od čega je 90,3% sredstava utrošeno na otplatu glavnice primljenih zajmova od inozemnih banaka i ostalih financijskih institucija, a ostatak na otplatu glavnice primljenih zajmova od tuzemnih banaka i ostalih financijskih institucija izvan javnog sektora. Za dane zajmove u prvoj polovici 2008. godine utrošeno je 145,5 milijuna kuna, a sredstva su prvenstveno utrošena na zajmove tuzemnim trgovačkim društvima, obrtnicima, malom i srednjem poduzetništvu izvan javnog sektora (u iznosu od 130,5 milijuna kuna), dok je 15 milijuna kuna utrošeno na dane zajmove tuzemnim bankama i ostalim financijskim institucijama.